

Ursula K. Le Guin

Aardzee

Machten van Aardzee
De Tomben van Atuan
Koning van Aardzee

ISBN 978-90-225-7470-6

ISBN 978-94-023-0450-3 (e-boek)

NUR 334

Oorspronkelijke titels: *A Wizard of Earthsea*, *The Tombs of Atuan* en
The Farthest Shore

Oorspronkelijke uitgever: Parnassus Press

Vertaling: Frits Oomes

Omslagontwerp: Wouter van der Struijs | Twizter.nl

Omslagbeeld: Marco Lap

Landkaarten binnenwerk: Ursula K. Le Guin

Zetwerk: Elgraphic bv, Vlaardingen

© 1968, 1971 and 1992 by the Inter-Vivos Trust for the Le Guin Children

Nederlandstalige uitgave © 2015 Meulenhoff Boekery bv, Amsterdam

Published by arrangement with Lennart Sane Agency AB

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Kaart van Aardzee 8

MACHTEN VAN AARDZEE

- 1 Krijgers in de nevel 17
- 2 Schaduw 29
- 3 De school der wijzen 43
- 4 De losgebroken schaduw 60
- 5 De draak van Pendor 80
- 6 Opgejaagd 95
- 7 De vlucht van de havik 108
- 8 Op jacht 127
- 9 Iffing 144
- 10 De open zee 159

DE TOMBEN VAN ATUAN

Proloog 181

- 1 De verspijsde 183
- 2 De muur rond de plaats 188
- 3 De gevangenen 201
- 4 Dromen en verhalen 214
- 5 Licht onder de heuvel 227
- 6 De val 239
- 7 De grote schatkamer 254
- 8 Namen 265

- 9 De ring van Erreth-Akbe 271
- 10 De toorn van het duister 282
- 11 De bergen van het westen 291
- 12 De reis 302

KONING VAN AARDZEE

- 1 De lijsterbes 313
- 2 De magisters van Roke 324
- 3 Hort 341
- 4 Toverlicht 364
- 5 Dromen van de zee 375
- 6 Lorbanery 383
- 7 De dwaas 399
- 8 De Kinderen van de Open Zee 413
- 9 Orm Embar 427
- 10 Het drakenspoor 446
- 11 Selidor 456
- 12 Het dorre land 469
- 13 De steen van leed 484

Machten van Aardzee

*Voor mijn broers,
Clifton, Ted, Karl*

Slechts in zwijgen het woord,
slechts in duisternis licht,
slechts in sterven het leven:
scherp staat de vlucht van de havik
tegen de lege hemel.

– *De schepping van Ea*

Krijgers in de nevel

Het eiland Gont, één enkele berg die zijn top een mijl boven de door stormwinden voortgezweepte Noordoostzee opheft, is befaamd om zijn tovenaars. Uit de steden in zijn diepe valleien en de havens aan zijn donkere, nauwe fjorden is al menig Gontsman vertrokken om de Heersers van de Archipel in hun burchten als wijze of magus te dienen of, hunkerend naar avontuur van eiland tot eiland zwervend, overal in Aardzee zijn wonderen te verrichten. Volgens sommigen was de man die Sperwer genoemd werd en het in zijn dagen zowel tot drakendwinger als tot Archimagus bracht de grootste van hen en onbetwist de grootste reiziger. Over zijn leven wordt verhaald in de *Geste van Ged* en in vele liederen, maar dit is een verhaal uit de tijd van voor zijn roem en voor het dichten der liederen.

Hij werd geboren in Tien-Elzen, een afgelegen dorpje hoog tegen de berg aan de kop van de Noordervallei. Beneden het dorp glooien de weiden en akkers van de vallei in terrassen omlaag naar de zee en in de bochten van de rivier de Aar liggen een paar steden; boven het dorp rijzen alleen nog de wouden rug na rug omhoog naar de besneeuwde bergtop.

De naam die hij als kind droeg, Duny, werd hem gegeven door zijn moeder en was naast het leven alles wat ze hem kon schenken, want ze stierf voor hij een jaar oud was. Zijn vader, de smid van het dorp, was een norske, zwijgzame man, en daar Duny's broers vele jaren ouder waren dan hij en de een na de ander van huis wegging om het land te bebouwen, de zee te bezeilen of zich in andere steden van de Noordervallei als smid te vestigen, was er niemand die het kind met liefdevolle zorg grootbracht. Hij schoot op als

een wildeling, tierig als onkruid, een grote, energieke jongen, fel en vol branie. Samen met de weinige andere kinderen uit het dorp hoedde hij geiten op de steile weidegronden boven de rivierbronnen en toen hij kracht genoeg had om de lange blaasbalg op en neer te pompen, nam zijn vader hem in dienst als smidsjongen tegen een hoog loon van ransel en zweepslagen. Als knecht was er met Duny niet veel te beginnen. Hij was altijd de hort op, zwierf rond diep in het woud, zwom in de poelen van de Aar die zich als alle rivieren van Gont helder en koud naar beneden spoedt, of klom langs klippen en bergwanden omhoog naar de hellingen boven het woud vanwaar hij de zee kon zien, de wijde noordelijke oceaan waarin achter Perregal geen eilanden meer liggen.

Er woonde in het dorp een zuster van zijn overleden moeder. Toen hij een klein kind was, had ze al het nodige voor hem gedaan, maar ze had zo haar eigen beslommeringen en zodra hij in staat was om op zichzelf te passen besteedde ze geen aandacht meer aan hem. Op een dag echter toen het ventje zeven jaar oud was en nog niets wist of vermoedde van de kunsten en machten in de wereld, hoorde hij zijn tante iets schreeuwen naar een geit die op het dak van een hut gesprongen was en er niet af wilde komen; maar toen ze het een of andere rijmspreuk toeriep, sprong het dier onmiddellijk omlaag. Terwijl Duny de volgende dag op de weiden van de Hoogkant de langharige geiten aan het hoeden was, riep hij ze de woorden toe die hij gehoord had, maar waarvan hij de zin of betekenis niet kende:

*Noth hierth malkman
hiolk han merth han.*

Luidkeels schreeuwde hij het rijm, en de geiten kwamen naar hem toe. Ze kwamen direct, allemaal tegelijk en zonder geluid te geven. Ze keken hem aan uit de donkere gleuf in hun gele ogen.

Duny moest lachen en riep het opnieuw, het rijm dat hem macht schonk over de geiten. Ze kwamen dichterbij, stuwden en drongen om hem heen. Opeens werd hij bang voor hun dikke, geribbelde horens, hun vreemde ogen en hun vreemde stilte. Hij probeerde ze kwijt te raken en weg te rennen. De geiten bleven in een kluwen rond hem meerennen en zo kwamen ze uiteindelijk het dorp binnenstormen, de geiten aan elkaar geklit alsof er een koord strak om ze heen was gebonden en de jongen huilend en gillend er middenin. De dorpelingen kwamen hun huizen uit gerend en scholden

op de geiten en lachten om de jongen. Met hen mee kwam ook de tante van de knaap, maar zij lachte niet. Ze zei iets tegen de geiten en de dieren begonnen, bevrijd van de betovering, te mekkeren, te grazen en zich te verspreiden.

‘Kom mee,’ zei ze tegen Duny.

Ze bracht hem naar haar hut, waar ze alleen woonde. Ze liet er zelden of nooit een kind binnen en de kinderen waren er bang voor. De hut was laag en schemerig, zonder vensters; het rook er naar de kruiden die aan de dakbalken te drogen hingen: kruizemunt en knoflook en tijm, duizendblad en bieslook en paramal, koningskaars en hoefblad, boerenwormkruid en laurier. Zijn tante ging met gekruiste benen naast de vuurplaats zitten, keek door de slierten van haar zwarte haar de jongen van opzij aan en vroeg hem wat hij tegen de geiten gezegd had en of hij wist wat het voor rijm was. Toen ze merkte dat hij van niets wist en toch de geiten door een bindspreuk gedwongen had naar hem toe te komen en hem te volgen, besepte ze dat hij de gave van macht had.

Als zoon van haar zuster had hij niets voor haar betekend, maar nu bezag ze hem met andere ogen. Ze prees hem en zei dat ze hem spreuken kon leren die hij leuker zou vinden, zoals het woord dat de slak uit haar huis tevoorschijn doet komen, en de naam waarmee de valk uit de hemel omlaag wordt geroepen.

‘Toe, leer me die naam,’ zei hij, nu helemaal over de schrik heen die de geiten hem hadden ingeboezemd, en vol trots over haar lofprijzingen. De heks zei tegen hem: ‘Je mag dat woord nooit aan de andere kinderen vertellen, als ik het je geleerd heb.’

‘Dat beloof ik.’

Ze glimlachte om zijn gretige onwetendheid. ‘Goed dan; maar ik zal je belofte binden. Je tong zal zwijgen tot ik haar verkies te ontbinden en zelfs daarna zul je wel kunnen praten, maar niet in staat zijn het woord dat ik je geleerd heb uit te spreken als iemand anders het kan horen. We moeten de geheimen van ons gilde onder ons houden.’

‘Goed,’ zei de jongen, want hij was in het geheel niet van plan het geheim aan zijn speelmakkers te vertellen, en wilde maar wat graag weten en kunnen wat zij niet wisten en niet konden.

Hij bleef stil zitten terwijl zijn tante haar ongekamde haar tot een knot samenbond en de gordel van haar kleed vastmaakte; toen ging ze opnieuw met gekruiste benen bij de vuurplaats zitten en wierp er handenvol blade-

ren in zodat er een rookwolk uit opsteeg en het duister van de hut vulde. Ze begon te zingen. Soms wisselde haar stem naar hoog of laag, alsof er in haar nog een andere stem aan het zingen was, en het zingen duurde en duurde tot de jongen niet meer wist of hij waakte of sliep; en al die tijd zat de oude zwarte hond van de heks, die nooit blafte, met van de rook rood geworden ogen naast hem. Toen sprak de heks tot Duny in een taal die hij niet verstond, en ze liet hem met haar samen bepaalde spreuken en woorden zeggen, totdat de betovering over hem kwam en hem deed zwijgen.

‘Spreek,’ zei ze om de toverban te beproeven.

De knaap kon niet spreken, maar hij lachte.

Toen werd de tante ietwat bevreesd voor zijn kracht, want dit was de sterkste spreuk die ze weven kon: ze had niet alleen macht proberen te verkrijgen over zijn spreken en zwijgen, maar hem tegelijkertijd in de toverkunst aan haar dienst willen binden. Toch had hij, gebonden door de spreuk, nog gelachen. Ze goot zo lang helder water op het vuur tot de rook was weggetrokken en gaf de jongen water te drinken; en toen het weer lichter geworden was in de hut en de jongen weer kon spreken, leerde ze hem de ware naam van de valk, waardoor de valk gedwongen wordt omhoog te komen.

Dit was Duny’s eerste schrede op het pad dat hij heel zijn leven zou blijven volgen, het pad van de magie, het pad dat hem uiteindelijk over land en zee een schaduw zou doen najagen tot aan de lichteloze kusten van het koninkrijk des doods. Maar bij die eerste schreden op het pad leek het een kaarsrechte, klaarlichte weg.

Toen hij merkte dat de wilde valken, wanneer hij ze bij hun naam opriep, uit de wind naar hem omlaag stootten en met vleugelgeklapper neerstreken op zijn vuist als de jachtvogels van een vorst, dorstte hij naar kennis van meer van zulke namen en hij ging naar zijn tante en smeekte haar hem de naam van de sperwer te leren en van de visarend en de adelaar. Om woorden van macht te leren deed hij alles wat de heks van hem vroeg, en maakte hij zich alles eigen wat zij hem leerde, ook al was dit lang niet allemaal aangenaam om te doen of te weten. Er is op Gont een gezegde dat luidt: *Broos als vrouwentover*, en een ander: *Boos als vrouwentover*. Nu was de heks van Tien-Elzen geen zwarte tovenaars; ze liet zich nooit in met hoge kunst, noch verkeerde ze met Oude Machten. Ze leefde echter als een onwetende vrouw onder onwetende mensen en gebruikte haar kunde meer dan eens voor dwaze en bedenkelijke doeleinden. Ze had geen weet